

Fullveldi = ongar íløgur Ongar íløgur = bygdaoyðing

Aftur ein svartskygdur sambandsmaður, spyr onkur. Nei, ein vanligur bygdamaður, sum ikki letur seg taka av fótum, bara tað lotar av loysingarkjäfti, men sum tekur støðu út frá tí, hann kennir og innlaga heitir á bygdafolkini í lögtinginum um ikki rátt at gloypa øllum, sum Hogni Hoydal bordreidir við.

Fyri fáu døgum síðani víðgjörði tingið eina cost benefit kanning, sum Finn-bogi Arge hevði lagt fyri tingið til aðalorðaskifti. Í hesi kanning vóru raðfestingar gjørdar, har tøl vórðu sett á tær størstu íløgurnar, sum vinnumálastýrið mælir landsstýrismanninum til at gera komandi 10-15 árin. Upphæddin var ein lítill milliard, og størsti parturin av orðaskiftinum snúði seg um, hví ikki nakrir tunnlar og nakrir vegir vóru við í ætlanini afturat. Og sum rosinuna í pylsuendanum hoyrdu vit tingmenn í »Fimmaranum« sama dag við gráturódd geva øllum lurtarunum, sum ringdu inn, rætt, sum vildu hava teirra íløgu gjørda í dag heldur enn í morgin.

Undirritaði hevur altíð havt víðing fyri erligum loysingarmanninum, teimum, sum siga at finna vit ikki heilt aðrar inntøkmøguleikar, so verður livifóturin munandi hækkaður og neyvur verður pláss til nevniðar íløgur eftir eina loysing. Men undirritaði hevur ógjørt havt víðing fyri teimum, sum siga, at vit skulu loysa fyrst, og so finna vit útav øllum aftaná. Ella sum figgjarmálaráðharrin segði, tá hann var spurður, hvussu hann vildi figgja ætlanina hjá F.A. umframt loysingina, at hetta var ikki spurningur um pengar, men hetta var spurningur um trúgv. Veit væl, at tað stendur í halgu-bók, at trúgv kann flyta

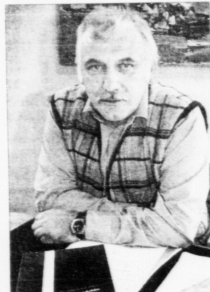
fjöll, men tað stendur einki um at trúgv kann bora undirsjóvartunnlar.

Hvat íløgum víðvikur er ætlanin hjá F.A. bert toppurin av ísfjallinum. Tað sita sjei aðrir landsstýrismenn við sínum aðalstýrum úti í Tinganesi og spjaddir runt í Havnini. Hesir hava væl allir ein íløgutorv, sum enn ikki hevur sætt dagsins ljós. Er íløgutorvin hjá F.A. ein milliard, hvat verður hann so fál hjá hinum sjei, tá teir hava gjørt sitt cost benefit? Mitt boð er, at íløgutorvin verður í minsta lagi 2,5 mia. kr. komandi 10-15 árin, og tá skal landskassin ikki taka lut í endurnýggjanini av vinnulivinum, hvørki á sjóvi ella á landi.

Øll vita, at óvanliga stórir vokstur hevur verið í búskapinum seinastu fyra árin. Hóast hetta, so eru eingi tekin í sól og mána um, at pláss verður fyri størum íløgum komandi árin. Niðan fyri sæst, hvussu uppskotini til lögtingsfiggjargløg hava sæð út seinastu fyra árin. Og eisini sæst, hvør hevur verið landsstýrismaður í figgjarmálum. Sí talvu.

Talvan vísir, at samferðsla hevur fingið ávikavist 40%, 42%, 34% og 43% av samlaðu íløgnum seinastu fyra árin. Hetta svarar í miðal til 40%. Um hesi fyra árin eru »typisk«, og hví skuldu tey ikki tað, so eiga hinir landsstýrismennir 60% av samlaðu íløgnum, og tá F.A. torvar 1 mia. kr., so torva hinum væl 1,5 mia. kr. ella tilsamans 2,5 mia. kr. komandi 10-15 árin til íløgur.

Hyggja vit at rakstrinum av samfelagnum, so kann gerast ótrúliga torført, bert inntøkurnar verða tað, tær eru mettar til í 1999, at fáa pláss fyri íløgum sjálvt við blokkinum. Rakstrin hjá Karsten Hansen er fyri 1999 mettur at verða 2.639.130

Sune Jacobsen

mió. kr. umframt einar 200 mió. kr. til avdráttir, sum ikki eru við í talvuni. Umframt hetta hevur K.H. brotið góðu mannagongdina um, at figgjargløg er ein karmur, sum skal haldast. Ein møguleg hækking av pensjónunum, lestrarstuðlinum og lonarhækkingum annars, eru ikki innroknaðar.

Bjarni Djurholm, figgjargløgnevndarformaður, spyr figgjarmálaráðharran, hvat hann ætlar at gera, fyri at figgjargløgini fyri komandi ár skal avspjela leiðina fram ímóti fullveldinum. Eg haldi meg hava eitt gott boð, hvat rakstraríðslunum víðvikur. Tær verða onga krónu undir 3 mia. kr. Spyr B.D. so, hvat inntøkurnar fara at verða, so er eingin grund at halda, at tær fara at verða hægri enn í dag, nevniliga 2 mia. kr. Við ríkisstúðinum, sum er ein knopp milliard, gongur roknistykkið upp við ongunum íløgum. Uttan ríkisstúðul vantar ein heil milliard í uttan at nokur íløgur er gjørd. Tí er eingin ivi í míni sál um, at fullveldið er tað sama sum bygdaoyðing.

Sune Jacobsen

Jóannes Eidesgaard:

ár 1996:	rakstrarætlan		íløguaetlan	yvirskot
	útreiðslur	inntøkur		
rakstur	2.179.996			
rentur	444.500			
skattir og avgjöld		1.662.400		
ríkisstuðul		860.300		
	2.624.496	2.522.700	50.925	+152.721

Av íløgum upp á 50.925 mió. kr. fekk samferðsla og samskipti 20.500 mió. kr. hetta árið. Hetta svarar til 40% av samlaðu íløgnum.

Anfinn Kallsberg:

ár 1997:	rakstrarætlan		íløguaetlan	yvirskot
	útreiðslur	inntøkur		
rakstur	2.176.741			
rentur	403.700			
skattir og avgjöld		1.809.350		
ríkisstuðul		886.100		
	2.580.44	2.695.450	77.600	37.409

Av íløgum upp á 77.600 mió. kr. fekk samferðsla og samskipti 32.450 mió. kr. hetta árið. Hetta svarar til 42% av samlaðu íløgnum.

Anfinn Kallsberg:

ár 1998:	rakstrarætlan		íløguaetlan	yvirskot
	útreiðslur	inntøkur		
rakstur	2.365.722			
rentur	367.500			
skattir og avgjöld		1.941.040		
ríkisstuðul		922.600		
	2.733.222	2.863.640	112.300	18.118

Av íløgum upp á 112.300 mió. kr. fekk samferðsla og samskipti 38.500 mió. kr. hetta árið. Hetta svarar til 34% av samlaðu íløgnum.

Karsten Hansen:

ár 1999:	rakstrarætlan		íløguaetlan	yvirskot
	útreiðslur	inntøkur		
rakstur	2.456.929			
rentur	172.201			
skattir og avgjöld		2.073.230		
ríkisstuðul		944.300		
	2.629.130	3.017.530	138.750	249.650

Av íløgum upp á 138.750 mió. kr. fekk samferðsla og samskipti 59.750 mió. kr. hetta árið. Hetta svarar til 43% av samlaðu íløgnum.

Sosialráðgevarafelag Føroya við politikararnar:

Skipið fyri sosial-politiskum orðaskifti

Sosialráðgevarafelag Føroya hevði aðalfund leygdagin 20. febr. Felagið hevur virkað uttan formann seinastu árin, men á aðalfundinum leygdagin var Ingrid Jensen vald til nýggja forkvinnu. Hallbjørg Lamhauge stóð fyrri val, men ynskti ikki at stilla upp

aftur. Í nevndini sita nú Lene Rauff Nielsen, Petra Joensen og Ingrid Jensen.

Hesa seinastu tíðina hava ávisir politikarar á tingsins røðarapalli útspilt almenn starvsfólk, uttan at hesi hava havt møguleika at verja seg. Eitt av hesum álopunum var beinleiðis vent móti starvs-

fólkunum á Almánastovuni. Sosialráðgevarafelagið harmast um, at politikarar, ið hava ábyrgd av sosialpolitikkunum í landinum, útspilla tey alment settu starvsfólkini, ið hava til uppgávu at umsita sosialmálini. Politikararnir avgera sosialpolitikkin í landinum,

og eru teir, ið kunnu broyta sosiallóggevuna, um teir meta tað vera neyðugt. Útspilling teirra av m.a. okkara limum, kann tí bert tulkast sum eitt tekin um tvørandi áhuga ella innlit í tey sosialpolitiska málini. Sosialráðgevarafelagið heitir tí at politikararnar um at skipa

fyrí einum sosialpolitiskum aðalorðaskifti. Vit vilja fegin luttaka í hesum orðaskifti.

Bústaðarneyðin í Tórshavnar kommunu var eisini ókend fyrí ein kommunal- og landspolitikara, tá ein útvarpsmaður herfyri greiddi frá, at ein roktarkrevjandi pensjónistur býr á Sjomansheiminum. Bústaðarneyðin í Tórshavnar kommunu er sera álvarsilig, men tað tykist ikki sum politikur vilji er til staðar at víðgera trupulleikan.

Soleiðis er við fleiri sosialpolitiskum málum. Aktivringin av ungum arbeiðsleysum, ið fáa forsoðarhjál, skuldi fara at virka seinasta ár. Leiðari er settur og alt fyrireikingararbeiði er

gjørt, men skipanin er ikki farin at virka enn, og alt bendir á, at tað er politiski viljin, ið manglar.

Limir sosialráðgevarafelagsins starvast allir innan almennu umsitningina. Fyri framman liggur eitt stórt arbeiði at smíða nýggja sosiala lóggevuna. Avgerandi fyrí hetta arbeiði er politiski viljin og innlitin í sosialu málini í landinum. Sosialráðgevarafelagið vil fegjð luttaka í hesum arbeiði, og heitir tí á politikarar og umsitning um at brúka okkara vitan konstruktivt, istaðin fyrí at brigsla okkum tvørandi sosialpolitikkin í landinum.